

คำวินิจฉัยของ นายชัยอนันต์ สมุทวณิช ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๔๗/๒๕๕๒

วันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๒

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้สั่งยุบพรรคชาตินิยม

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๕๒ ต่อศาลรัฐธรรมนูญ ขอให้มีความคำสั่งยุบพรรคชาตินิยม โดยมีข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องว่านายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคชาตินิยมเป็นพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ตั้งแต่วันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๕๑ ซึ่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ บัญญัติว่า ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน นับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิก ตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาค และจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ซึ่งหากพรรคการเมืองใดไม่ดำเนินการให้ครบถ้วนตามมาตรา ๒๕ ดังกล่าว ให้พรรคการเมืองนั้นเป็นอันยุบไป ตามมาตรา ๖๕ และให้นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อขอให้มีความคำสั่งยุบพรรคการเมืองดังกล่าวตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง ปรากฏว่าเมื่อครบกำหนดเวลาตามที่กฎหมายกำหนดแล้ว พรรคชาตินิยมไม่สามารถดำเนินการให้มีสมาชิกให้ครบถ้วน รวมทั้งไม่สามารถจัดตั้งสาขาพรรคการเมือง ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีความคำสั่งยุบพรรคชาตินิยม

ศาลรัฐธรรมนูญมีความคำสั่งให้รับคำร้องดังกล่าวไว้ดำเนินการและส่งสำเนาคำร้องให้พรรคชาตินิยม ตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งพรรคชาตินิยม โดยหัวหน้าพรรคชาตินิยม (นายชชา ธรรมวงษ์) ได้ยื่นหนังสือชี้แจงลงวันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๕๒ ต่อศาลรัฐธรรมนูญ สรุปได้ว่า พรรคชาตินิยมไม่เห็นพ้องด้วยกับการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นคำร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญมีความคำสั่งยุบพรรคชาตินิยม ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ เพราะเหตุที่พรรคชาตินิยมไม่สามารถดำเนินงานของพรรคให้บรรลุเจตนารมณ์และเป็นไปตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว ก็เนื่องจากคณะกรรมการการเลือกตั้งใช้อำนาจวินิจฉัยและปฏิบัติหน้าที่มีขอบด้วยเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ

โดยรวบอำนาจจัดประชุมแต่งตั้งคณะกรรมการกองทุนเพื่อพัฒนาพรรคการเมืองขึ้นอย่างปกปิด ผิดหลักประชาธิปไตยไม่มีความเป็นกลาง และขัดแย้งกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ผลจากการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ปฏิบัติและผลอันเกิดต่อมา ทำให้พรรคชาตินิยมไม่ได้รับเงินกองทุนสนับสนุนจากรัฐในปริมาณที่สมควร อันเป็นเหตุให้พรรคชาตินิยมไม่สามารถดำเนินกิจกรรมของพรรคให้เป็นไปตามเงื่อนไขตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ฯ ได้ จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิพากษาคดีว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งกระทำผิดรัฐธรรมนูญ มีคำสั่งให้ยกเลิกประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง กองทุนเพื่อพัฒนาพรรคการเมือง ให้ยกเลิกคณะกรรมการกองทุนเพื่อพัฒนาพรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นแล้วให้ปลดคณะกรรมการการเลือกตั้งออกจากตำแหน่ง มีคำสั่งห้ามมิให้คณะกรรมการการเลือกตั้งอ้างเอาเหตุของกระบวนการที่ดำเนินอยู่ในศาลรัฐธรรมนูญเป็นข้ออ้างไม่รับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคชาตินิยม ถ้าพรรคชาตินิยมจะยื่นจดทะเบียนอีกครั้งหนึ่ง ฯลฯ

พิจารณาคำร้อง เอกสารประกอบคำร้อง และคำชี้แจงแล้วเห็นว่า ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๖/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๑๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๑ และคำวินิจฉัยที่ ๒/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๒ โดยวินิจฉัยว่ากฎหมายที่ให้อำนาจศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคการเมือง เป็นกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญที่ตราขึ้นโดยอาศัยอำนาจตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๒๘ (๒) ซึ่งได้กล่าวถึงเรื่องการเลิกและการยุบพรรคการเมืองไว้ อีกทั้งศาลรัฐธรรมนูญก็มีอำนาจยุบพรรคการเมืองได้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๓ วรรคสาม การที่กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญให้ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจสั่งยุบพรรคการเมืองในกรณีอื่นด้วย มิใช่เป็นการให้อำนาจนอกเหนือจากที่รัฐธรรมนูญกำหนด ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจออกคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง กรณีนายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองได้ ดังนั้น ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยคำร้องนี้

มีประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยว่ากรณีมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคชาตินิยมตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองหรือไม่ พิจารณาแล้วเห็นว่า การที่นายทะเบียนพรรคการเมืองได้ยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคชาตินิยม เนื่องจากพรรคชาตินิยมไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งบัญญัติว่า “ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา”

และมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่งดังต่อไปนี้.....
(๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๙ มาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๖๒”
และวรรคสอง บัญญัติว่า “เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑)
(๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความ
ปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่าเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมือง
ตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น” ข้อเท็จจริงตามคำร้องของ
นายทะเบียนพรรคการเมือง เอกสารประกอบคำร้องและหนังสือชี้แจงของพรรคชาตินิยมฟังได้ว่ามีเหตุ
ตามมาตรา ๖๕ (๕) เกิดขึ้นกับพรรคชาตินิยมตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองที่ศาลรัฐธรรมนูญ
จะสั่งยุบพรรคการเมืองดังกล่าวได้ ข้อโต้แย้งและคำขออื่นของพรรคชาตินิยมไม่จำต้องวินิจฉัย

โดยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยสั่งให้ยุบพรรคชาตินิยม

นายชัยอนันต์ สมุทวณิช

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ